

Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

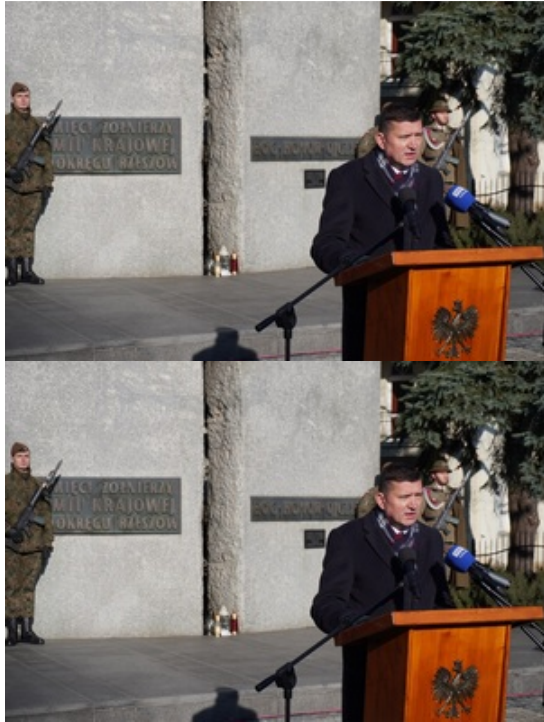
<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/158795,80-lat-temu-Zwiazek-Walki-Zbrojnej-zostal-przekształcony-w-Armie-Krajowa-Rzeszow.html>
23.04.2024, 09:28

80. lat temu Związek Walki Zbrojnej został przekształcony w Armię Krajową - Rzeszów, 14 lutego 2022

W Rzeszowie 14 lutego 2022 r. odbyły się obchody 80. rocznicy przekształcenia Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową, w których uczestniczył dr Dariusz Iwaneczko, dyrektor Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie oraz dr Piotr Szopa wraz z Biurem Upamiętniania Walk i Męczeństwa, żołnierze AK, kombatanci, przedstawiciele władz województwa, samorządowcy, reprezentanci wojska, służb mundurowych oraz mieszkańcy regionu.

Obchody rocznicowe przy Pomniku Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej Podokręgu Rzeszów poprzedziła Msza Święta w Kościele Świętego Krzyża w Rzeszowie pod przewodnictwem bp. Kazimierza Górniego.

Oficjalna część obchodów rozpoczęła się od złożenia meldunku pułkownikowi Michałowi Małyście, dowódcy 3 Podkarpackiej Brygady Obrony Terytorialnej. Następnie na maszt podniesiona została flaga państwowa i odegrany został „Mazurek Dąbrowskiego”.

Jak powiedział w kolejnej części uroczystości dowódca 3 PBOT, powołanie do życia Armii Krajowej miało na celu przeprowadzenie akcji scalenia zbrojnych organizacji podziemia, ale

też zaprzeczenie propagandzie sowieckiej, która lansowała tezę o braku zaangażowania formacji podległych rządowi londyńskiemu w walkę z Niemcami. Z kolei przemawiająca w imieniu parlamentarzystów posłanka PiS Maria Kurowska zwróciła uwagę na, że dzięki powołaniu Armii Krajowej proces scaleniowy został ułatwiony, co zaowocowało powstaniem podziemnej siły zbrojnej, wyjątkowej na skalę Europy.

Do historii AK i jej znaczenia nawiązali także w przekazanym uczestnikom uroczystości listach wojewoda podkarpacki Ewa Leniart oraz marszałek Podkarpacia Władysław Ortyl, a także dyrektor rzeszowskiego Oddziału IPN dr Dariusz Iwaneczko.

Specjalne pismo do żołnierzy jednostek dziedziczących tradycje AK wystosował też w związku z dzisiejszą rocznicą Minister Obrony Narodowej Mariusz Błaszczak. Szef MON nawiązał do tradycji dziedziczonego przez współczesne oddziały czynu zbrojnego Armii Krajowej.

Dziedziczenie tradycji jednostek wojskowych to wyjątkowe i nobilitujące zobowiązanie. To dzięki żołnierzom Armii Krajowej pokazaliśmy, że potrafimy przetrwać i walczyć o niepodległą Polskę nawet w najbardziej brutalnych warunkach okupacji.

- napisał minister Błaszczak.

Uroczystość w Rzeszowie zakończyły Apel Pamięci, Salwa Honorowa oraz złożeni pod Pomnikiem Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej Podokręgu Rzeszów wieńców i wiązanek kwiatów.

14 lutego 1942 r. Naczelnny Wódz gen. Władysław Sikorski powołał Armię Krajową. Była ona kontynuatorką Służby Zwycięstwu Polski i Związku Walki Zbrojnej, formowanych do walki z okupantem niemieckim i sowieckim już od 1939 r. Pierwszym dowódcą AK został komendant główny ZWZ, gen. Stefan Rowecki „Grot”. Przemianowanie ZWZ na AK w lutym 1942 r. znacząco podniosło rangę sił zbrojnych w Kraju: ze Związku stawały się one podziemnym Wojskiem Polskim, którego dowódcy powinny zostać podporządkowane wszystkie inne niepodległościowe organizacje wojskowe.

W czasie II wojny światowej Armia Krajowa była największym w Europie podziemnym wojskiem zorganizowanym do walki z okupantem niemieckim (i sowieckim). W 1944 r. jej liczebność sięgała ponad 350 tys. zaprzysiężonych żołnierzy, w tym ok. 10 tys. oficerów i ok. 35-40 tys. ochotników walczących w oddziałach leśnych. Walka prowadzona przez AK była rozwijana na skalę niespotykaną w żadnym innym kraju okupowanej Europy.

Wyróżniała ją ogromna różnorodność działań: wywiad, kontrwywiad, dywersja, niepodległościowa propaganda, łączność kurierska i radiowa, szkolenie kadr, legalizacja,

pozyskiwanie broni, produkcja środków walki, a także obecność konspiracyjna w obozach jenieckich i obozach zagłady. Budowa struktur postępowała razem z prowadzeniem akcji scaleniowej, w wyniku której w szeregach AK zjednoczonych zostało większość rozproszonych wcześniej sił wojskowych podziemnych partii politycznych: ludowców (Bataliony Chłopskie), socjalistów: Gwardia Ludowa Wolność, Równość, Niepodległość; narodowców: Narodowa Organizacja Wojskowa). W nurcie niepodległościowym poza strukturami akowskimi pozostawały Narodowe Siły Zbrojne. Natomiast elitarnym kadrowym wsparciem dla AK było kilkuset specjalnie przeszkolonych w Wielkiej Brytanii żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych, zrzuconych na spadochronach na teren okupowanego kraju (cichociemni). Armia Krajowa była ochotniczym wojskiem Polskiego Państwa Podziemnego. Wchodziła w skład Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej. Jej strategicznym celem było przygotowanie i wywołanie ogólnopolskiego powstania.

AK została rozwiązana 19 stycznia 1945 r. przez gen. Leopolda Okulickiego „Niedźwiadka”. W sytuacji zajmowania Polski przez okupanta sowieckiego, byłym żołnierzom Armii Krajowej polecono wówczas prowadzenie dalszej działalności „w duchu odzyskania pełnej niepodległości państwa i ochrony ludności polskiej przed zagładą”.

Organizatorami uroczystości byli: Żołnierze Armii Krajowej wraz z Księdzem Duszpasterzem Okręgu Podkarpackiego Światowego Związku Żołnierzy AK, Prezydent Miasta Rzeszowa, Dowódca Garnizonu Rzeszów, Dowódca 3. Podkarpackiej Brygady Obrony Terytorialnej, Dowódca 21. Brygady Strzelców Podhalańskich oraz Dyrektor Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie zapraszają do udziału w obchodach rocznicowych.